

Zondag 14 september 2025
startzondag en vredesdienst
St Paulus geloofsgemeenschap en Eshofgemeente

thema:
iets doen is een optie

Gezongen lezing uit het eerste testament = 'Van God is de aarde – een lied naar psalm 24'
(t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen; Verzameld liedboek pp.48-51)

Evangelielezing: Matteüs 5,1-12

Acclamatie: 'Halleluja' – lied 338b
(m. Jacques Berthier)

Overweging

Naast startzondag, is het vandaag ook het begin van de 'Vredesweek'. Mogelijk roept 'Vredesweek' bij ons... nu... wat onbestemde gevoelens op. Want dagelijks zien we beelden van óórlog. En beelden van de gevolgen daarvan voor gewone mensen. Gevolgen, die mijn echtgenoot Niels en ik van dichtbij hebben gezien.

Een groot deel van de afgelopen twee jaar werkten we namelijk voor Vredesmissies in het Midden-Oosten. Niels op de Westelijke Jordaanoever, ik in Irak. Oorlog is in onze levens nog nooit zo dichtbij geweest. Vorig jaar, in oktober, kon ik via de WhatsApp verbinding met Niels - live - de bommen zien die over Jeruzalem kwamen. Bommen, die vanuit Iran waren afgevuurd. Die hoogstwaarschijnlijk het Iraakse luchtruim waren gepasseerd. Het luchtruim waaronder ik mij op dat moment bevond. Irak en Palestina... We werkten met de mensen daar. We zijn ons met hen verbonden gaan voelen. En voor hen zijn oorlog en geweld er altijd geweest. Vrijwel hun hele leven. Een Vredeswéék voelt in dat licht als wat *weinig*.

Op 9 september 2023 vertrok ik naar Irak. Om mee te helpen aan de opbouw van een overheid in een

post-conflict situatie. Achttien maanden ondersteunde ik het Iraakse anti-drugs directoraat. Een orgaan, nodig voor de aanpak van het drugsprobleem. Een probleem dat vooral was ontstaan tijdens de IS-periode. Bij mijn uitzending zat een opdracht van de Europese Unie: 'Besteed aandacht aan 'Mensenrechten' en 'Gender'. Het moest een rode draad vormen in mijn advieswerk op het thema drugs.

Vóór ik solliciteerde, wist ik eigenlijk niet zoveel over Irak. Ik wist van de Golfoorlogen. En dat Irak van de dictator Saddam Hussein was bevrijd. Dat de oorlog die daarvoor gevoerd werd, gebaseerd was op misinformatie. Saddam zou massavernietigingswapens hebben. Maar dat bleek niet waar.

Dat er een causaal verband was tussen juist díe oorlog en het ontstaan van IS – en dus van het drugsprobleem – dát wist ik zeker niet.

Cultureel gezien weten we allemaal: Irak is hoofdzakelijk islamitisch. De positie van vrouwen, daar, zal daarmee anders zijn, dan die van vrouwen, hier, in Nederland.

"Denk je dat ze van jou, als vrouw, wel iets aannemen?" en "Is Irak niet heel gevaarlijk?" Het waren de meest gestelde vragen voor mijn vertrek. Vragen die ik met mijn eigen, beperkte kennis erg begrijpelijk vond. Het waren ook mijn eigen vragen. Toch wilde ik graag iets doen. Terugdoen. Nederland had immers meegedaan aan de oorlog in Irak. En als Nederlandse voelde ik me er toch wat medeverantwoordelijk voor... misschien zelfs medeschuldig aan.

Gelukkig mocht ik ervaren... vrouw zijn en christen: in mijn werk bleek het geen probleem. Er was juist veel bewóndering. Voor mijn veertig politie-dienstjaren. Dat ik een vrouw was speelde daardoor geen rol. En al tijdens mijn eerste dagen werd me nog iets erg duidelijk: de 'gewone' islamiet denkt pósitief over christenen. Jezus is een belangrijke profeet in de Islam. Hij is de profeet van de Liefde. Een Sjiitische collega vroeg mij eens: "Klopt het dat Jezus heeft gezegd dat, als je op je ene wang geslagen wordt, je ook je andere wang moet toekeren?" "Ja", zei ik. "Dat zou ik écht niet kunnen", zei hij. En ook daarin lijken we op elkaar.

Ook veel christenen kunnen dat écht niet. Ik weet niet meer of ik dat gezegd heb... Maar gedacht heb ik het zeker.

Als collega's, zowel mannen als vrouwen, spraken we van mens tot mens. We deelden ervaringen en anekdotes. En vertelden over onze families. En ik ontdekte: er waren meer overeenkomsten dan verschillen tussen ons. We vonden elkaar natuurlijk óók in ons gezamenlijke doel. De bestrijding van het drugsprobleem. Een internationaal probleem. We waardeerden elkaars inspanningen daarbij. We beseften dat we afhankelijk waren van elkaar. In ieder geval op dít thema. Dus brachten we het werken aan een 'betere wereld' samen in de praktijk.

Iets doen was een optie. Achttien maanden in Irak. En voor mijn echtgenoot een jaar op de Westelijke Jordaanoever. Het heeft ons veránderd. Het Midden-Oosten ging er opeens ánders uitzien. Het ging anders 'voelen'. Zoals ook Europa anders ging voelen.

De Europese Unie... Om daaraan toe te mogen treden, moet een land aan allerlei voorwaarden voldoen. Eén van die voorwaarden is: mensenrechten omarmen. We mogen bijvoorbeeld niet discrimineren. Maar wordt er in Europa zelf dan niet óók gediscrimineerd? Zeker als het gaat om onderwerpen als 'gender' of 'godsdienst'... hanteren we dan niet een dubbele maatstaf?

LHBTQI+... mag iedereen in Europa uitkomen voor zijn, haar, hun seksuele geaardheid? Zonder dat hier lacherig of misprijzend over wordt gedaan? Femicide, moord op vrouwen of meisjes.

Gemiddeld één keer per acht dagen, in ons land alleen al... en niet te koppelen aan één specifieke cultuur of religie...

Vrijheid van godsdienst? De Islam wordt vaak gezien als bedreigend voor onze samenleving. Wordt er stiekem niet tóch gediscrimineerd?... Europa neemt andere landen de maat. Maar ook in Europa vinden schendingen van mensenrechten plaats. De ervaringen in Irak... de vragen die ik kreeg... ze maakten me bewuster. We oordelen misschien nogal makkelijk over anderen. Maar zien we onze eigen tekortkomingen nog wel?... Onze

opdracht om Irakezen en Palestijnen te wijzen op het belang van 'Mensenrechten' en 'Gender'...

Hoe kon ik dat nog geloofwáárdig doen?

Anders dan voor mij, voelen Irak en Palestina voor u misschien heel ver weg. Maar toch... de vreselijke beelden van oorlog... van vernietiging... van hongerende mensen. Ik kan niet geloven dat dat ons, als christenen, koud laat. Het kan niet anders of we voelen ons verontwaardigd en verdrietig... machteloos ook misschien...

Eerder, in deze viering, zongen we de woorden: "Met rechtvaardige handen, harten onverdeeld. Afgekeerd van schijn en leugen. Onkreukbaar, met licht geladen. Het goede doen dat moet gedaan." We voelen ons soms misschien machteloos, maar zijn we dat ook echt?... Of zijn wij, christenen, niet juist "dat slag mensen dat vraagt en vecht om God? Dat God wil zien met eigen ogen?... Wie mag Gods hoogte beklimmen?"

Er zijn voor elkáár... Treurenden tróósten... Zachtmoedig zijn en barmhartig. Misschien begint onze weg naar Gods hoogte wel gewoon daar. Als we iets doen voor de ander... of die nu dichtbij is of ver weg. Als we vasthouden aan onze christelijke waarden... Daarvoor hoeven we niet naar Irak of Palestina... Dat kan ook hier.

En daarbij kunnen we ons uitspreken. Elkaar wakker houden en inspireren... rekening houden met elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden... En we kunnen het oordelen loslaten... Het ligt allemaal in ons bereik. Het is een eenvoudig begin. We kunnen van 'vredesweek', 'vredeswerk' maken. 'Iets doen... is een optie'. Amen.

Muziek

*Lied: 'De wijze woorden en het groot vertoon – deze wereld omgekeerd' – **lied 1001 / GvL 428** (t. Huub Oosterhuis, m. Bernard Huijbers)*